

Dannelsesmiddel; det vækker Skjønhedsfandsen, ffjærper Ordensfandsen og deslige; der udvilles visse huslige Dyder ved disse Sytler, ved dette Kløtreværk — om jeg maa kalde det saa — og denne Husflid. Derfor har jeg faaet kvindeligt Husflid sammen dermed. Jeg har nemlig tænkt mig, at den første Del af Forslaget nærmest kunde gjælde for Landets Bedkommende, hvor der er skarpe Grændser mellem Husflid og andet Arbejde, medens derimod kvindeligt Hushold har mere Anvendelse i Byerne og i Kjøbenhavn. Det er uimodsigeligt, hvad der er udtalt om Arbejderens Husholdning, nemlig at det er vigtigt, om han har en god Husholderfke eller ikke, haade ligefrem i Retning af Sparøsmelighed, men ogsaa med Hensyn til den Tiltrækning, Huset har for Manden, og alle de herlige Følger deraf, iftedetfor at han gaar udenfor, og hvilket Exempel for Ungdommen og Børnene, der voxe op i et saadant Hus! Man vil naturligvis her sige mig: Hvor vil De hen? Man udvirker ikke Noget i den Retning ved Præmier; de nytte ikke; men man har dog maattet loffe Landmænd til at avle gode Heste, Rør og Svin ved Præmier. Naar Præmier Intet nytte, skulde de Herrer Landmænd negte at modtage dem, men det have de ikke gjort (Stemmer: Na!). Lad mig ligesaa godt her paa dette Stade sige min Mening rent ud, og det er da den, at saalænge det gjaldt om, at de bedre stillede Klasser skal Præmierne i Lommen, glede de glat nok ned, men naar de Smaa og Fortrykte, som ikke have saa mange Dalsmænd her i Saalen som denne Klasse, komme med et Krav, der er fuldt saa billigt som deres, kommer man med det lange, betænkelige, men intetfjgende Na! Jeg er overbevist om, at naar man ikke ligefrem vil være mindre velvillig stemt for Sagen, fordi det er en mindre vel set Person, der bærer den frem, ville De indrømme mig, at alene dette, at Folkeanden med Hensyn til Huslighed og kvindeligt Huslighed højsættes, stattes og værdsættes herfra, vil gjøre; at Almuen, den hele Almue, som altid ser høiere og vil høve sig høiere op, vil lade sig paavirke af Exempels Magt. Ligesom vi have Exempler i Verdenshistorien paa, at det slette

Exempel har fordærvet visse Samfund, saaledes vil det gode Exempel, der gives ved, at det herfra udpeges, hvad der skal anses for Borgerdyd, anspore til at følge dette Exempel. Det er denne Stilling, jeg tror, vi maa indtage, og det er jo forøvrigt ogsaa kun en Ubetydelighed, hvorom Spørgsmaalet dreier sig. Om Omkostningerne kan der ikke være Tale; men ligesaa vist som der kan være Tale om at udgive Summer til Husdyavlens Fremme, til Landvæsenets Fremme, til Industriens Fremme og til Søfartens Fremme, hvortil vi udgive 33,350 Rd., og hvilke Summer fortrinvis komme Samfundsklasser tilgode, der ere bedre stillede end den arbejdende Klasse, ligesaa vist maa vi her kunne komme med Forslag om en Understøttelse af 34,000 Rd., det vil sige 650 Rd. mere, til Baade og Bedste for en Samfundsklasse, som udgjør de fire Femtedele af hele Folket, til Opmuntring i dens Virksomhed; dette, mine Herrer, forekommer mig dog ikke at være noget saa Overordentligt. Jeg vil ikke røre ved det Punkt, at vi herfra have udgivet mange store Summer og Kapitaler, uden at man har faaet nogen Gavn deraf; der er givet store Summer ud, hvoraf der ikke har været sporet noget som helst Udbytte. Derom er der her ikke Tale, men man vil tværtimod have, at Bedkommende skulle arbejde. Tilgemaade er der foreslaaet 10,000 Rd. til Hædersløn til Dyender for lang og tro Tjeneste, og to ærede Medlemmer (Sjard og B. Holm) ville her have indskudt: „herunder indbefattet Haandværkskvende, der længe have arbejdet under samme Mester“. Jeg skal ganske tiltræde dette Forslag, da det fuldstændig samstemmer med Tanken i mit Forslag. Naar jeg ikke har stillet mit Forslag saaledes, at det ogsaa omfattede dem, som de ærede Forslagsstillere ville have med ind under, er det, fordi man maasse kunde synes, at det lugtede noget af de kjøbenhavnske Værsteder, at jeg kunde have forset mig saaledes paa dem; men jeg takker de ærede Medlemmer, fordi de have bragt det frem og derved foranlediget, at det kan komme under Overveielse. Der er i de sidste Aar virket i denne Retning; der er oprettet Arbejderskoler; der er stiftet Foreninger til i denne og andre Hens